

Hariduslike erivajadustega õpilast toetava tugisüsteemi korralduspõhimõtted

Tabasalu Ühisgümnaasiumis

1. Haridusliku erivajadusega (HEV) õpilaste õppekorralduse põhimõtted

Tabasalu Ühisgümnaasiumi (TÜG) hariduslike erivajadustega (HEV) õpilaste õppekorraldusel lähtutakse Haridus- ja teadusministri 23. 12. 2010. a. määrusest nr 76, TÜG põhimääruse § 15, kooli kodukorrast ning kooli õppekava punktist 19.

Õpetamisel järgitakse kaasava hariduse põhimõtet (Põhikooli- ja gümnaasiumiseadus (PGS) § 47): kindlustada sobiv õpikeskkond kõigile Harku valla HEV õpet vajavatele lastele, välja arvatud õpilased, kelle areng toimuks paremini olemasolevates spetsiaalsetes HEV õpilaste koolides.

Individualiseeritud õpet rakendatakse kõigis klassides.

Õpetamise eeldused on probleemi märkamine, probleemi uurimine, nõustamine ning õpiabi.

HEV õpilase toetamise kolm tasandit:

I tasand - märkamine ja esmane sekkumine

II tasand – tugispetsialistide kaasamine

III tasand – sekkumised maakonna nõustamiskomisjoni soovitusel.

HEV õpilaste õpet, koostööd klassijuhatajate, aineõpetajate ning erinevate tugispetsialistide vahel korraldab tugiõppe õppejuht (täidab ka HEV õppe koordinaatori ülesandeid).

HEV õpilase arengu toetamisel on kolm põhimõtet:

- **õpilase toetamine on süsteemne;**
- **toetatakse ühtse tugimeeskonnana;**
- **tegevused õpilase toetamiseks on individualiseeritud.**

Õpilast toetava **tugisüsteemi** ülesanne on koostöös klassijuhatajate ja aineõpetajatega toetada õpilase arengut, uurida õpilase arengutingimusi ning vajadusel muuta tingimused arengule sobivaks.

Tugimeeskonna moodustavad aineõpetaja, klassijuhataja ja -õpetaja, eripedagoog, koolipsühholoog, sotsiaalpedagoog, tugiõppe õppejuht, õpiabi õpetaja, õppejuht, direktor, valla lastekaitse spetsialist,

noorsoopolitsei.

Tugiteenus on konkreetne õpilase HEVst lähtuv ja tema arengut toetav tegevus (konsultatsioon, õpiabi, tugiõppe õppejuhi, psühholoogi, sotsiaalpedagoogi, eripedagoogi nõustamine, huviringi suunamine, pikapäevarühma suunamine, raamatukogus iseseisev töö, õpiklassi suunamine, abiõpetaja rakendamine ainetunnis).

I tasandil hõlmavad tegevused kõiki õpilasi.

2. HEV õpilastega töötavad tugispetsialistid ja nende ülesanded

Tugispetsialistide peamised tegevused:

- Nõustamine (õpilane, lapsevanem, õpetaja);
- Kasvatustöö toetamine (õpi- ja sotsiaalsete oskuste arendamise, mõjutusvahendite väljatöötamine, ennetustöö);
- Õpiabi (logopeedilised, eripedagoogilised ja ajutisest õpiraskusest tingitud õpiabirühmad, individualiseeritud õpe);
- Terviseedendus (osalemine projektides, ennetustegevused, koolitused õpilastele);
- Koostöö (ümarlauad, kooli õppenõustamiskomisjoni koosolekud, kooli esindamine, koostöö kooliväliste spetsialistidega, võrgustikutöö);
- Erialane teavituse- ja arendustöö (dokumentide väljatöötamine, loengud-esinemised, projektitöös osalemine, publikatsioonid);
- Ülekoolilistes tegevustes osalemine ja kooli arendustöös kaasa rääkimine;
- Koolituste korraldamine õpetajatele, lapsevanematele.

3. Kooli tugispetsialistid

Tugiõppe õppejuhi töö eesmärgiks on aidata kaasa õpilase kohanemis-, käitumis- ja õpiprobleemidega õpilaste ning nende vanemate sotsiaalsele arengule ja toimetulekule.

Tugiõppe õppejuhi tööülesanded on:

- võrgustiku loomine last ümbritsevate ametkondade vahel, võrgustikutöö korraldamine kooli tasandil, koostöö valla võrgustikuga;
- haridusliku erivajadusega õpilase õppe ja tugiteenustele suunamise koordineerimine, tegelemine koolikohustuse eirajate ning õpi-, käitumis- ja kohanemiskustega õpilaste töö koordineerimine ja analüüsimine;
- tugiõppe tunnijaotus- ja tunniplaani koostamine, õppetundide üle arvestuse pidamine;

- tegelemine alaealiste ja nõustamiskomisjoni materjalidega;
- koolikohustuse täitmise jälgimise korraldamine, koolikohustuse täitmise analüüs;
- tugispetsialistide töö koordineerimine;
- tugiteenuste töö alase tegevuse korraldamine ja analüüsimine, ettepanekute tegemine kooli juhtkonnale;
- vastutusalaste normatiivsete dokumentide koostamine;
- õpilaste, lapsevanemate ja õpetajate nõustamine koolis esinevate probleemide valdkonnas;
- õppe- ja kasvatustööd toetavate loengute/koolituste korraldamine õpilastele, õpetajatele ja lapsevanematele;
- preventiivse töö korraldamine.

Õpiabi õpetaja töö eesmärgiks on hariduslikest erivajadustest lähtuvalt toetada õpilaste arengut õpiabi tundides. Õpiabi tunnid on õpilasele vähemalt 2 korda nädalas.

Õpiabi õpetaja tööülesanded:

- selgitada koos aineõpetajaga välja õpiabi vajavad õpilased;
- kujundada püsivate õpiraskustega lastel õpioskusi;
- aidata õpilasi teadmiste omandamisel neile sobivaimal viisil, toetada ja julgustada;
- nõustada vajadusel lapsevanemaid, kolleege jt võimalikke last toetavaid inimesi.

Logopeedi töö eesmärgiks on toetada lugemis- ja kirjutamiskustega õpilasi.

Logopeedi tööülesanded:

- meetodite ja materjalide valimine õpilaste lugemis- ja kirjutamiskustete uurimiseks;
- lugemisel ja kirjutamisel avalduvate vigade analüüsimine;
- kirjutamis- ja lugemisoskuse kujundamine;
- õpilase kommunikatsioonivõime hindamine;
- õpilase keeleliste oskuste arendamine suulises kõnes.

Õpetamine toimub üldjuhul rühmatundides. Vajadusel nõustab logopeed õpetajaid ja lapsevanemaid kirjutamis- ja lugemishäiretega laste õpetamisel.

Sotsiaalpedagoogi töö eesmärgiks on õpilaste sotsiaalse tegevusvõime ja toimetuleku toetamine.

Sotsiaalpedagoogi tööülesanded:

- koolikohustuse täitmise jälgimine;

- koostöö laste ja nende vanematega, samuti klassijuhatajate, aineõpetajate ning koolijuhtkonnaga koolikohustuse eirajate ja käitumisprobleemidega laste abistamisel ja suunamisel;
- koolis esilekerkivate sotsiaalsete probleemide ennetamine, samuti koolivägivallajuhtumite lahendamine; kooli tugivõrgustiku kaasamine lapse abistamisprotsessi;
- vajadusel lastekaitse-, sotsiaalhoolekande- ja korrakaitseüsteemide kaasamine lapse ja tema pere mõjutamisprotsessi.

Koolipsühholoogi töö eesmärgiks on õpilase toetamine ja nõustamine koolis hakkamasaamisel.

Koolipsühholoogi tööülesanded:

- toetada psühholoogiliste probleemide lahendamisel (suheteprobleemid, probleemid peres, käitumisprobleemid, kohanemiskasutused, toimetulek ärevuse, hirmude ja koolistressiga);
- aidata arendada õpioskusi;
- pakkuda teavet erinevate abi ja info saamise võimaluste kohta;

Eripedagoogi töö eesmärk on märgata õpilase hariduslikku erivajadust ja lähtuvalt sellest aidata leida sobiv viis õpilasel oma erivajadusega toime tulla ning nõustada pedagooge ja lapsevanemaid.

Eripedagoogi tööülesanded:

- töötada õpetaja ja/või teiste spetsialistide poolt tugisüsteemi suunatud õpilasega individuaalselt, selgitamaks välja õpilase erivajaduse iseärasus ning otsida koostöös teiste spetsialistidega õpilasele sobiva viisi probleemi lahendamiseks;
- viia läbi erivajadusega õpilaste individuaal- ja rühmatunde;
- nõustada pedagooge ja lapsevanemaid haridusliku erivajadusega õpilaste probleemidele lahenduste leidmisel;
- individuaalse õppekava koostamine koostöös aineõpetajate ja teiste tugispetsialistidega.
- õpiabitundide läbiviimine õpiraskustega õpilastele.

Õpiabi toimub valdavalt rühmatundides.

Kooli tervishoiutöötaja (kooliõde) töö eesmärgiks on:

Kooliõe tööülesanded:

- õpilaste tervisekontrolli teostamine 1., 3., 7. ja 11. klassis, vajadusel teavitab kooliõe lapsevanemat võimalikest kõrvalekalletest lapse arengus;

- õpilaste vaksineerimine iga õpilase individuaalse immuniseerimisgraafiku järgi;
- töö dispanseersete õpilastega (rühihäired, lühinägelikkus, adipoosus, alakaal);
- tervisekasvatus – individuaalne nõustamine, esmaabi õpetus;
- tervisekaitsealaste nõuete täitmise jälgimine koolis (õppekoormus, koolikeskkond jne).

Abiõpetaja töö eesmärgiks on õpilase juhendamine tava- või HEV eriklassis õppimisel.

Abiõpetaja tööülesanded:

- osalemine ainetundides aineõpetaja abistajana.
- õpilaste toetamine õppetundides võib olla nii individuaalne kui ka suunatud suuremale grupile;
- suuremat abi vajavate õpilaste toetamisel on võimalik õpilast ka klassist väljaspool individuaalselt juhendada.

4. Meetmed ja tegevused HEV õpilaste toetamiseks

Hariduslike erivajadustega õpilaste toetamise meetmed ja tegevused tulenevad Haridus- ja teadusministri 23. dets. 2010 määrusest nr 76 ning TÜG kodukorrast.

I tasandi meetmed – märkamine ja esmane sekkumine

Individuaalne töö õpilasega tunnis (õppetöö diferentseerimine, modifitseerimine).

Individuaalne töö tunniväliselt (konsultatsioonid aine- ja klassiõpetaja poolt).

Tugiisiku leidmine klassikaaslaste hulgast.

Aineringi suunamine.

I tasandi individuaalse vaatluskaardi avamine, vanema kaasamine.

II tasandi meetmed - kaasatud on tugispetsialistid

II tasandi meetmete suunamised toimuvad tugiõppe õppejuhiga ja lapsevanemaga kooskõlastatult.

Logopeediline õpiabi. Logopeediline abi toetab lugemis - ja kirjutamisraskusega õpilasi.

Õpiraskustega õpilaste õpiabi. Toetab õpilasi, kellel on ainealased õpiraskused või väljakujunemata

õpioskused. Õpiabirühmade moodustamise aluseks on Põhikooli- ja gümnaasiumiseaduse § 51 lg 1.

Psühholoogi nõustamine ja konsultatsioonid. Psühholoog konsulteerib õpilasi, õpetajaid, lapsevanemaid, viib läbi teste, vajalikke harjutusi õpilastele.

Sotsiaalpedagoogiline nõustamine ja konsultatsioonid.

Abiõpetaja kaasamine tundidesse. Abiõpetaja juhendab individuaalsel õppekaval olevaid õpilasi, hoiab klassis nende tähelepanu töö juures.

Õpiabi klass. Õpiabi klassis toimub tunnitöö ülesannete lahendamine, kodutööde tegemine.

Kooli õppenõustamiskomisjon - kutsub kokku tugiõppe õppejuht. Suunab õpilase erinevate tugiteenuste juurde, määrab vajalikud meetmed, vaatab regulaarselt läbi meetmete toimimise. Soovituse andmine vanemale maakonna nõustamiskomisjoni pöördumiseks.

Tugiisiku määramine kooli tasandil (õpetaja või vanema klassi õpilane) klassijuhataja, tugispetsialisti soovitusel. Tugiisik aitab õpilasel toime tulla vahetundides, vajadusel toetab õppimises.

Individuaalse õppekava rakendamine õppenõukogu otsusega. Individuaalne õppekava koostatakse õpilasele, kellel on ühes või mitmes õppeaines tekkinud olulised lüngad, õppekava maht ning selle omandamise aeg ei erine suurel määral tavaõppekavast.

Pikapäevarühma suunamine. Toimub koostöös lapsevanemaga klassijuhataja, tugispetsialistide soovitusel.

Koolivälistes huviringidesse suunamine. Toimub koostöös lapsevanemaga klassijuhataja soovitusel.

Pöördumine elukohajärgse vallavalitsuse lastekaitse spetsialisti poole. Pöördumise teeb tugiõppe õppejuht regulaarse koolikohustuse mittetäitmise korral, õpilasele sotsiaalse toetuse vajamisel, alaealiste komisjoni suunamise taotlemiseks.

II tasandi individuaalse vaatluskaardi avamine, täidetakse tugispetsialistide poolt.

Koostöö noorsoopolitseiga.

III tasandi meetmed – seatud sisse maakonna nõustamiskomisjoni otsuse alusel

Koolis tegutsevad HEV eriõppe vormid:

- HEV eriklassid;
- koduõpe tervislikel põhjustel;
- lihtsustatud õppe kohaldamine;

- individuaalse õppekava kohaldamine.

Alaealiste komisjoni otsuste järgsed tegevused koolis. Näiteks üldkasulik töö jne.

Kooliväliste tugispetsialistide soovitude rakendamine. Koostöö vanema ja lastekaitsepspecialistiga.

Meditatsiooniteenusele suunamine haiglasse. Koostöö vanema ja lastekaitsepspecialistiga.

Rehabilitatsiooniteenusele suunamine. Koostöö lapsevanema ja lastekaitsepspecialistiga. Tagasiside kooli nõustamiskomisjonile.

Pereteraapia. Koostöö vanema ja lastekaitsepspecialistiga. Tagasiside kooli nõustamiskomisjonile.

III tasandi individuaalse vaatluskaardi avamine.

5. Andekate õpilaste toetamine

Täiendavate ülesannete andmine aineõpetaja poolt, võistlustele, olümpiaadidele suunamine.

Testimine kooli psühholoogi poolt.

Eksperthinnangute võtmine.

Aine- ja huviringidesse suunamine

Tunniväliste õppetegevuste arvestamine hindamisel.

Eneseväljendus- ja esinemisvõimaluste pakkumine.

Väljasõidud, teatrietenduste, näituste külastamine.

6. Õpilase ja lapsevanema teavitamine ja nõustamine (aluseks PGS-i § 55 ja TÜG kodukord)

I tasand

Õpilast puudutavate õppe- ja kasvatusalaste tähelepanekute edastamine vanematele - vastavalt vajadusele.

Arenguveestluste läbiviimine – kord aastas, vajadusel rohkem.

Lapsevanemate pedagoogiline nõustamine – vastavalt vajadusele.

Lapsevanema teavitamine vaatluskaardi avamisest, tugiteenustele suunamisest (täidab klassijuhataja).

II tasand

Juhtumiarutelud kooli õppenõustamiskomisjonis, kokkulepete sõlmimine kooli, lapsevanema, õpilase vahel.

Klassijuhataja, lapsevanema nõustamine.

Vaatluskaartide läbivaatamine - 2 korda aastas, soovitude edastamine vanematele.

Tugiteenuste korraldusest teavitamine kooli kodulehel.

Klassikoosolekud, üldkoosolekud.

Koolitused lapsevanematele.